

ТОМАС СТЪРНС ЕЛИЪТ

ПОРТРЕТ НА ЕДНА ДАМА

Превод от английски: Владимир Левчев, 1993

chitanka.info

„Ти си извършил...“
„Прелюбодеяние: но то се случи
в друга държава
и освен това момата вече е
мъртва“

„Евреин
ът от Малта“^[1]

I

В мъглите, в пушека на декемврийската предвечер
сами нещата се подреждат —
както ти се струва после —
със думите „за тебе този ден ми е наречен“;
и — в затъмнената ѝ стая — свещи, четири, от
восък, четири
светлинни пръстена върху тавана —
като в каменния гроб на Жулиета,
където нещо ще се каже, друго тайна ще остане.
А бяхме слушали най-модния поляк — в косата му
и по пръстите прелюдиите бяха блеснали.
„Този Шопен е толкова интимен, че душата му
трябва да се възкресява само за приятели,
за двама-трима — те не ще посегнат към цветята,
които пина и оспорва по салоните тълпата.“
Тъй разговорът ни се плъзва лесно
между желания неясни, обуздани съжаления
и през цигулките размити и проточени,
преплита се с корнетите отдалечени
и започва.
„А колко важни са за мен приятелите, ти не знаеш,

*и колко, колко рядко, колко странно — изведенъж
намираш*

*в един живот от дреболии и отпадъци до края
(защото аз наистина не го обичам... Сам разбираш!
Ти си наблюдателен!) —*

*намираш изведенъж приятел, който има тези
качества,*

*който има, но и дава
все тези качества, с които дружба се създава.*

*Колко важно е на тебе точно да го кажа —
какъв **кошмар!** — животът без приятелства...“*

*Но на цигулките между извиците проточени и
ариятите*

*на дрезгави корнети
във моя мозък някакъв там-там започва
нелеп и лично свой прелюд да блъска и да рони —
капризно монотонен, —
който е единствена „фалшивата нотка“.*

*— Хайде да вземем малко въздух, сред тютюнев
транс,*

*да се порадваме на статуите,
да поговорим за събитията в статиите,
да си сверим часовниците по общинската
камбанария.*

И да поседнем после, чаша черна бира да изпием.

II

*Сега, когато люлякът ухае,
тя има ваза с люляк в своята стая
и докато говори, клонче брули.*

*„Ах, приятелю, не знаеш, не познаваш
живота, който сам държиши в ръцете си;
(огъва бавно своя люляк)
през твоите пръсти да изтича го оставяш,
а младостта е твърде лоша и безмилостна —
над туй, което не долавя, се надсмива тя!“*

*Засмивам се и аз, разбира се,
и чая си допивам.*

*„Но все пак с тези залези априлски — връщат ме
назад*

*в погребания ми живот, Париж през пролетта —
така спокойна се усещам и намирам, че света
е в крайна сметка приказан и млад.“*

*Гласът отново — упорито несъзвучен — се явява,
подобно грохнала цигулка следобед през август:
„Аз винаги съм сигурна, че ти добре съзнаваш
чувствата ни, винаги съм сигурна, че ми съчувстваш
— да,
и над водовъртежите ръка подаваш.*

Неуязвим си. Нямаш ахилесова пета.

*Ще продължиш по своя път и победител, някой ден
ще кажеш: тук са се проваляли мнозина преди мен.
Но какво, какво ли имам аз, приятелю. — не зная,
какво ли би могъл от мене да получиш?*

*Само моето приятелство и искрено съчувствие
сега, когато моят път върви към края.*

Тук ще седя и на приятелите ще поднасям чая...“

*Аз взимам шапката си: мога ли страхливо да си
трая —*

как да замажа туй, което тя ми каза?

Всяка сутрин ще ме видите със спортно приложение

*или с комикси на пейката в градината,
втрещен от изумление,*

че актриса станала една графиня.

На полски бал; един грък бил заколен.

Поредна банка за фалита си признава.

Аз съм спокоен,

хладнокръвен си оставам,

освен когато улично пиано, механично, уморено,

*повтаря градските melodии познати, овехтели
с дъх на хиацинти из градината,
припомняйки неща, които други хора са желали...
Дали е вярно моято впечатление?*

III

*Октомври е, нощта се спуска; както всякоа,
но сега усещайки се малко притеснен,
изкачвам стълбите, посягам към вратата
с чувството, че съм се изкачил на колене.
„И тъй, в чужбина заминаваш; и кога се връщаш?
Но защо ли питам!
Ти едва ли знаеш всъщност,
там ще трябва да изучиш много нещо.“
Усмивката ми пада сред старинни вещи.*

*Ти едва ли знаеш всъщност,
Потрепва самообладанието ми за малко.
Очаквах го.
„Напоследък все си мисля — жалко —
(но от началото не може да се види края!)
зашо не станахме приятели — не зная!“
Чувствам се като човек усмихнат, който се извръща
и изведенъж си вижда отражението в чаша.
Самообладанието ми се стапя; мрак е в къщата.*

*„Зашото всички смятаха, добрите ни приятели,
че чувствата ни ще ни приближат накрая.
За самата мен е непонятно.
Но да се оставим на съдбата.
Ще чакам писмата.
Тук ще седя и на приятелите ще поднасям чая.“
Всяка променлива форма бих наел,
за да се изразя... да затанцувам танц
като танцуваща мечка,
като маймуна да бърборя, да рева като козел.
Хайде да вземем малко въздух, сред тютюнев транс.*

*Е, хубаво, и ако тя умре един следобед,
следобед сив, опущен, вечер жълта, розова;
ако умре и сам с (перото ме остави
и с пушек, който пада откъм покрива;
несигурен за миг,
не знаеики какво да мисля, и дали съзnavам,
дали е мъдро или глупаво, дали е късно или рано...
И тя не би ли имала тогава преднина?
О, ето, тази музика „замира“ с вещина
сега, когато става дума за агония —
и бих ли имал право на ирония?*

[1] Пиеса от Кристофър Марлоу. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.